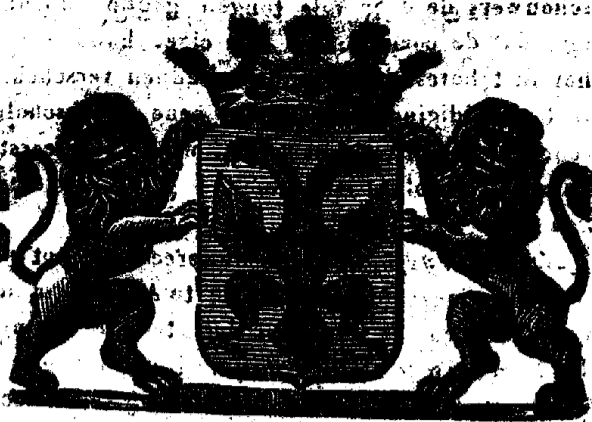

ARNHEMSE SCOURANT

WOENSDAG 17 MAART.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zondag, is 5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentien is, van een tot vijf regels, 100, maar voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen regelreeg, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berichten.

DUITSCHLAND.

Van den Rijn, 9 maart. De Nederlandsche regering is, op dezen oogenblik, bezig met de staten van het Tolverbond als met het Fransche kabinet in onderhandeling, om onderscheidene verlichtingen en vergemakkelijkingen aan het handelsverkeer te bewerken. Dat het Holland hoofdzakelijk daarom te doen is, om zijnen zeehandel en tevens zeevoerende het verkeer naar den Rijnkant, tegenover de Belgische concurrentie, te behouden en op te beuren, is niet twijfelachtig. Het zal zijn voordeel even goed in het oog houden als dit van wege de met hetzelfde onderhandelende regeringen geschiedt. De correspondenten van onderscheidene dagbladen dwalen, intusschen, wanneer zij als daadzaak stellen, dat het kabinet te 's Hage, voor de van Duitse zijde verlangde concessies, welke ondergeschikte tegen concessies zou hebben aangeboden. Zijn wij wel onderweg, dan is er sprake van, om aan de Duitse Tolverbond staten in de Hollandsche havens dezelfde overwegende voordeelen aan te bieden, welke aan dezelven te Antwerpen verschaft werden. Dat Holland op afschaffing, betrekkelijk aanzienlijke vermindering, der tolbelastingen op de goederen, die naar de Rijn, zandringt, is zeker en wij kunnen uit goede bron verzekeren, dat onderscheidene regeringen der Rijn-oeverstaten met bereidwilligheid dit aanbod hebben ontvangen. Naar ons inzien, kan Duitschlands handels-staatkunde slechts dan vruchtdragende zijn, wanneer het zich naar alle zijden *debouchés* tracht te openen en juist daarom kan en mag het, in zijn welbegrepen belang, het aanbod van Holland te minder met hoogheid of stijfheid ontvangen of afslaan, als daardoor juist onze westelijke naburen nut daaruit zouden kunnen trekken. Daarbij is, immers, eens aansluiting de Hanse-steden aan het Tolverbond anderszins op de lange baan geschoven.

Eding, 4 maart. Gisteren werd het *Woensdagsgezelschap* ook door vele vrienden bijgewoond, waaronder zich mede de heer *Watersloot* uit Koningsbergen bevond en onderscheidene grondbezitters uit den district van Graudentz en Culm. Dat deze ontvoering geene loevallige, maar opzettelijke was, wordt hier vrij algemeen aangenomen. Inzonderheid wordt er over de houding, welke de heer *Watersloot* zonden hebben aan te nemen, terwijl eenigen der aanwezigen de meening voorstonden, dat de vereedigde landdag tegen de ten uitroerlogging van het patent van 3 februari protesteren, zich niet voor de in vroegere verordeningen beloofde rijksstaten verklaren, maar veelmeer hante incompetentie zonden moeten uitspreken, werd deze meening door *Watersloot* bestreden. Deze beweerd, dat, naar de toekomstige rijksstandelijke vergadering te geven attributen voldoende waren, dezelfde ook als de beloofde rijksstaten moest worden beschouwd. Daarentegen hielden zij standte, dat de landdag, voor alles, de bede om eene regelmatige, binnen bepaalde tijdvakken wederkerende zamenroeping der staten voor den troon moest brengen, omdat het meer tijdelijk wet eens aan eene zamenroeping tot weder-

bijeenroeping kon komen te breken, omdat voorstellen aan de periodieke commissien, welke veranderingen in de standelijke wetgeving beoogen, niet geoorloofd waren en het achterwege laten dier bede wellicht niet zoo spoedig zou kunnen worden ingehaald en vergoed; ook kon de staat ligtelijk in moeilijkheden gewikkeld worden, indien de, naar artikel 13 der verordening van 17 januari 1820, jaarlijks aan de rijksstandelijke vergadering door de administratie van de staats-schulden voor te leggen rekening slechts aan de vereenigde commissien voorgelegd wierd. De beradslagingen over een en ander moeten zich hebben gekenmerkt door bezadigdheid en gemagtigdheid.

Aken, 13 maart. Sedert eenigen tijd gaat, schier dagelijks, eene groote hoeveelheid tarwe over Aken naar België en Frankrijk. Men heeft zich daarover verwonderd, waarom, ondanks de toenemende duurte, het voorstel der handelskamer, tot verbod van uitvoer van granen ook naar deze zijde, geen gevolg gehad heeft. De reden schijnt daarin te liggen, dat, maar wij vernemen, onze provinciale regering eene zeer groote hoeveelheid rogge in Holland aangekocht heeft, welke ter beschikking van de noodlijdende gemeenten zal gesteld worden.

BEIJEREN.

Munchen, 7 maart. Onder dezen datum deelt de *Augsburger Allgemeine Zeitung* een artikel mede aangaande de houding der Duitse drukkers tegenover de jongste gebeurtenissen in Beieren. Wij nemen daaruit het volgende over: »De *Weser Zig.* van 3 maart behelst eene, schijnbaar, uit goede bronnen geputte mededeeling van de daadzakelijke loedragt onzer jongste ministerie-verandering en van hetgeen daaraan gepaard ging. Het verhaal komt ons in zooverre dankenswaardig voor, als het eene zaak, die slechts uit het oogpunt der haar begeleidende politieke beweging en resultaten moet beschouwd worden, ontdoet van allen persoonlijk aanhang en ze in het juiste daglicht stelt. De *Weser Zig.* komt daarbij tot het resultaat, dat de kroon volkomen in haar regt, maar het tegenover haar aangenomen en gevolgd gebragt, beschouwd uit een staatsrechtelijk, constitutioneel oogpunt, schier ongehoord en eenig is.»

Wij geven toe, dat een koning (een constitutionele, zoowel als een niet-constitutionele) favorites mag kiezen en aanhouden geheel naar eigen zin en harte. Maar wij geven niet toe, dat zijne ministers, die door de kroon aangenomen worden, van de kroon afhankelijk en der onvruchdelijkheid aan zulke favorites op de natie, niet in hun regt, niet verplicht zonden zijn, den koning daarop opmerzaam te maken en bij volharding des konings bij zijne gongenheid voor en gunstbewijzen aan zulke favorites, hun ontslag te nemen. De koning blijft er, niet minder heer en meester om over zijn hart en zijne kroon.

Buitenlandsche berichten.

Amsterdam, 15 maart. De arrondissement-bank heeft onlangs beslist, dat de man, die het bevel van koopmanschap, door zijne vrouw uitgeoefend, uitdrukkelijk of stilzwijgend toelaat, niet gerekend kan worden verplicht te zijn om getuand te doen aan verhandelingen van geldleening, welke die vrouw vóór of tijdens haar bedrijf heeft aangegaan, en zodanig eene affaire voort te zetten of uit te breiden, dewijl eene geldleening, onafhankelijk van de koopmanschap, niet te zeken of uit te breiden, die koopmanschap betreft, en de man en geenszins

als gevolg, en de man alleen kan ondersteld worden de gevolgen van zijne toelating te moeten gedragen en erkennen; weshalve, geenszins, verhandelingen van geldleening, door de vrouw gesloten, geenszins wettelijk beschouwbaar verbindtens is.

's Gravenhage, 15 maart. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van heden, is verslag uitgebragt nopens het wets-ontwerp, betreffende het tarief van het honorarium der notarissen. Beradslagingen op aasstaanden woensdag bepaald.

Voorts heeft de commissie van verzoekschriften, bij monde van den heer van *Lycklama* verslag uitgebragt wegens verschillende adressen over de voordragt tot het intrekken der wet van *Nivosse*. — Ter griffie.

De beradslagingen wegens laatstgenemde voordragt worden voortgezet.

De heer *Schooneveld* geeft te kennen, dat het niet de vraag is, of de wetgever eene wet maken kan, waarbij hij bestaande regten ontnemt, want al kan hij dit doen, dan moeten daarvoor overwegende redenen bestaan, bij voorbeeld, het behoud van het vaderland moet daarvan afhankelijk, of gezondheidsredenen moeten daarvoor zijn. Die gewichtige grond van aasstaand in de wet moeten vervat worden. Maar is dit het geval niet, dan moeten de eerste beginselen van regten en goede trouw niet uit het oog worden verloren.

Thans wil men de zaad doch geenszins den schijn. Thans tracht men zich te onttrekken aan de verbergen.

De aasstaandige voordragt is in lijnrechten strijd met de voorstriffen der grondwet. Dat punt komt spreker voor, aan geen twijfel onderhevig te zijn. Immers artikel 163 der grondwet stelt vast, dat alle twistezdingen over eigendom of daartuit voortspuitende regten over schuldverordening of burgerlijke regten, bij uitsluiting behooren tot de kennis van de regterlijke magt.

De heer *Modderman* wijst op hetgeen door een geacht lid is gezegd, dat de wet van *Nivosse*, namelijk, eigenlijk niets dan een prachtig vuurwerk is geweest. Hij vindt dit niet onwaardig gevonden. Ongeukkig maar dat van dit vuurwerk een enkel vonkje naar Nederland is overgewaard. De reghenaar heeft twee voorname redenen, die hem zullen roepen, tegen hetzelfde te stemmen. Hij mag eerstelijk de voordragt niet aannemen, omdat de wetgevende magt zich daarbij een oordeel aanmatig, waartoe zij de bevoegdheid niet heeft.

Een tweede hoofdbezwaar van den redenaar tegen de voordragt is daarin gelegen, omdat de wetgever geene inbreuk mag maken op verkregene regten dan onder twee voorwaarden: 1. dat er overwegende redenen van algemeen staatsbelang zijn, welke hier niet aanwezig zijn en 2. dat er een adequaat equivalent moet worden gegeven.

De heer *Byleveld* meent, dat alle omstandigheden van dien aard waren, dat de regering kan veronderstellen, dat de wet buiten toepassing was. De Hooge Raad heeft die vraag, echter, anders beslist. Die beslissing moet worden geëerbiedigd. Doch de wetgever heeft onbetwistbaar het regt, om de wet in te trekken en buiten werking te stellen met alle gevolgen. De bestaan hier geene verkregene regten, dan vóór 1800 vóór de staat tot de betaling daarvan bij regtenlijk gewisde, moge zijn veroordeeld.

De spreker wil voortnemmen.

De heer *Konighorst*, zal bij al de gronden, tegen de voordragt geopperd, nog een in het midden brengen. Zo de wet van *Nivosse* bestond, dan zou die zijn uitgevoerd. Dit kan echter niet, omdat, de redenen, daartoe, behoudend, niet in het regterlijk zijn gebragt.

De heer *Byleveld* heeft niet meer werken, artikel 2 van de additionele artikelen der grondwet, heeft niet in zijn werking gesteld.

De heer *Faber van Riemsdyk* zegt, dat, toen in het vorige jaar geheel onverwacht de Fransche wet werd opgedrukt, die noch in Frankrijk, noch in België, noch hier

te lande immer is in werking geweest, het zijn gevoelen geweest is, dat die wet dadelijk diende te worden ingetrokken en dat men met Hoogland eene schikking moest treffen. Zijn gevoelen werd toen echter niet gedeeld. Het hoogste regterlijke collegie, dat uitsluitend daartoe de bevoegdheid had, heeft de wet verbindende verklaard en de Hooge Raad heeft het recht te onderzoeken en te beslissen, welke verplichting, ten gevolge daarvan, op den staat berust. De regering heeft thans een ontwerp voorgesteld, om de wet te doen intrekken en de gevolgen daarvan te doen vervallen, geheel overeenkomstig haar begrip, dat de wet sedert lang was vervallen. Zins oordeels is de wetgever allezins bevoegd, het tegenwoordige ontwerp als wet daar te stellen.

De heer de Man zal op gelijksoortige gronden als de vorige spreker voor het ontwerp stemmen. Hij zal dit te meer doen, omdat bij hem de zwaarste overtuiging bestaat, dat de wet van nivose bij de invoering der grondwet, niet meer in werking was.

De heer Schooneveld beantwoordt hetgeen door den voorlaatsten spreker is in het midden gebracht.

De heer Romme betwijfelt het, of hier verkregene regten hebben bestaan. Immers zelfs in Frankrijk is de wet nimmer uitgevoerd. Slechts ten gevolge van bijzondere omstandigheden, werd zij daargesteld. Wil men haar thans in het leven terugroepen, dan zullen daardoor vijftien of twintig tonnen gouds worden verslonden. Hij houdt zich overtuigd, dat, indien dit voorstel wordt aangenomen, de Hooge Raad zijne uitspraken naar de wet zal inrigten.

De heer Storm verklaart zich tegen het ontwerp. Hij kan niet toestemmen, dat hier geene verkregene regten zouden bestaan. Hij merkt op, dat de bestrijding van dat punt alleen daaruit schijnt voort te vloeijen, omdat er een geldelijk bezwaar voor de schatkist zal ontstaan.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heeft het ontwerp verdedigd. Het is voor de eerste maal, dat Z. Exc. tot verdediging van een ontwerp als minister in de vergadering het woord voert. Gaarne had hij gewenscht, dat er uit dien hoofde eene voordragt ware behandeld geworden, die niet aan zoovele bezwaren zou zijn blootgesteld geweest. Z. Exc. had zelf wel gewenscht, dat de regering zich tot eene eenvoudige intrekking der wet van nivose had kunnen bepalen. Dat punt is bepaaldelijk onderzocht geworden. Maar daarbij is bij de regering de overtuiging ontstaan, dat die eenvoudige weg, niet aan het oogmerk zou beantwoorden, dat men met de intrekking bedoelde.

De beraadslagingen worden gesloten. Het ontwerp wordt in hoofdzaak omvraagd gebracht: 26 leden verklaren zich er tegen, 24 voor, zoodat Z. M. gerubricie zal worden verzocht, het nader in overweging te nemen.

Tegen de heeren: van Naamen, van Heemstra, van Goltstein, Luyben, Schooneveld, Kniphorst, Kerpy, Mejan, van Sasse van IJssel, de Jong van Beek en Donk, van Van van IJssel, van Beek, Vollebrou, Boreel van Hogelanden, van Rijkswaer, de Hucker, van Nagel, Luzac, Huisman, de Monchy, Modderman, Uytwerf, Merling, Nederburgh, van Leeuwen, Storm, Hoffman, Anemaet en van Haloma.

Voor de heeren: Scheers van Haren, Cornels, van Bleijswijk, Kien, van Akerlaken, Lycklama à Nijeholt, Borski, Gouverneur, Egter, Byleveld, Coet, Jordens, Faber van Riemsdijk, Dijkstra van Twist, Corder, Hooff, de Man, Hiddema Jongma, Star Busmann, van Haersolte, Gevers van Endegeest, Menso, Telling, Nap, Romme en Bruce.

Ditans is besloten over de ontwerpen van wet, tot regeling van het pensioen-fonds voor burgerlijke ambtenaren over 1846 en 1847.

De heeren Kniphorst en van Heemstra hebben de voorstellen bestreden, de heer Nederburgh dezelfde verdedigd. Z. Exc. de minister van financiën heeft die toegelicht en de gemachtigde antwoorden beantwoord.

Bij hoofdelijke omvraag zijn de ontwerpen aangenomen, met eene meerderheid van 42 tegen 8 stemmen.

Tegen de heeren: de Monchy, Telling, Anemaet van Haloma, van Heemstra, van Naamen, van Goltstein, Luyben, Schooneveld, Kniphorst, Kerpy, Mejan, van Sasse van IJssel, de Jong van Beek en Donk, van Van van IJssel, van Beek, Vollebrou, Boreel van Hogelanden, van Rijkswaer, de Hucker, van Nagel, Luzac, Huisman, de Monchy, Modderman, Uytwerf, Merling, Nederburgh, van Leeuwen, Storm, Hoffman, Anemaet en van Haloma.

De inting is dusdanig gescheiden.

De heer van der Horst, 23 maart. Er is aangenomen regeling van verloop tegen den Noord-Brabant, of den bestuurder van het artikel, voorkomende in de conrant van den 31sten december 11, inhoudende bevestiging van burgermeester en ambtenaren der gemeente Maastricht. Reeds op rekvisitie van tien vinger van justitie werd de zaak opgehoofd. De heer van der Horst, 23 maart. Twee van 's rijks commissarissen, die tevens een vasten koop aangehaald of benaderd te den afteveraar, den heer Jan van Dijk, als mandataire bevestigd op grond, dat het aangehaalde niet niet door de koninkrijk document zoudt geveet zijn. De heer J. van der Horst, wet bevestigd van aan zijn verpaling te hebben voldaan, was, echter, nauwelijks op de ondernomen eelange opmerk-

zaam gemaakt, of eenklaprijst uit den hoop aanbouwers de door vele tongen geuite beschuldiging op, dat de commissen, met eigen handen, het aau het fust bevestigde document hadden verscheurd; deze beschuldiging veroorzaakte eene sammenscholing van eene groote schare menschen, welke zich eerst na de komst der politie verzoemde. (Dat productief maken, dat weet wat!)

Arnhem, 12 maart. Eene vereeniging tot bevordering der nijverheid, welke zich te Apeldoorn heeft gevormd en zich ook tevens ten doel stelt, de belangen van den landbouw te bevorderen, heeft deze dagen van dit laatste een blijk gegeven, door zich bij verzoekschrift te wenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, — na eene voorafgegangene mislukte poging bij Z. Exc. den minister van financiën, — de strekking hebbende, om eene herziening te erlangen van de bepaling van Zr. Ms. besluit van 29 oktober 1833 (Staatsblad no. 59 artikel 5, la. K. De vorderingen in het wetenschappelijke van den landbouw, maken het wenschelijk, dat aan gemeld artikel een ruimer zin worde gegeven, ten einde de geest van hetzelfde, namelijk, bevordering van den landbouw, overal gelijkmatig en onbekrompen worde nageleefd. De hooge regering heeft, door de wet van 6 juni 1840, een krachtig bewijs gegeven, dat zij de land-ontginsingen en landverbeteringen wil aanmoedigen, en zal dus ook wel hare aandacht willen schenken aan het bovenbedoelde onderwerp, hetwelk daarmede in onmiddellijk verband staat.

Arnhem, 16 maart. De heer de Kempenaer heeft zich bij den uitgeroer de er courant beklagd over de wijze, waarop onze (1) correspondent en die van het Handelsblad verslag hebben gegeven van zijn advies, 11. zaterdag in de vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal uitgesproken, bewerende, dat zij hem juist het tegendeel laten zeggen van hetgeen hij opzettelijk heeft beoogd. Z. Ed. verzoekt ons te vermelden, dat hij beide besigten verklaart, voor het grootste gedeelte, geheel onwaarachtig te zijn. Van hetgeen men hem ten slotte toedicht, zegt Z. Ed. geen enkel woord te hebben gesproken, en wel verre, dat hij het gevoelen van den heer Luzac zonde hebben weersproken, en beweerd, dat de wet van 29 nivose 1799, door de omwenteling van 1813 niet-zoude zijn vervallen, verzekert Z. Ed. het gevoelen van dien vorigen spreker te hebben ondersteund en beoogd, dat door die omwenteling alle Franche wetten, door het dekreet van 8 november 1810 aan de Nederlanders opgedrongen, zijn vervallen en dat dekreet zelf is verscheurd, en dat bij de proclamatie van 21 november 1813 en de publicatie van 26 november 1813, alsmede bij het besluit van 1 december 1813, en de additionele artikelen 2 der grondwetten van 1814 en 1815, alleen die Franche wetten wederom ingevoerd en van kracht zijn verklaard, welke op die vaststippen met de daad in werking waren. Z. Ed. heeft dat gevoelen gestaafd met het gezag van de heeren Thorbecke en van Hogendorp.

Mengelwerk.

Varia.

s Gravenhage, 7 maart.

Jonkheer MR. VAN CAMPRES BIERWILAND kan zich gelukwenschen; ook in Frankrijk begint Zijne Excellentie de lachspieren gaande te maken. De Corsaire, van 3 maart, schrijft: »Men moet bekennen, dat de Hollandische regering, eene zeer belangrijke maatregel is. In het nieuwe artikel 100, door van de Staten-Generaal voorgelagd, wordt er bepaald, dat zij, die tot levenslange gevangenis veroordeeld zijn, gedurende de eerste vijftien jaren in eenzelfde gevangenis worden opgesloten; daarna zullen zij hunne straf volbrengen in werkplaatsen van hoogstens tien personen. »Evenwel, »voegt de steller van het ontwerp er bij, »zullen de gevangenen het recht hebben, om, wanneer zij zulke verkozen, afzonderlijk opgesloten te blijven. Zullen het recht hebben schijnt ons prachtig en herinnert ons de spotplaat van NAR-

(1) Niet onze correspondent heeft schuld aan dat fantezische relaas van het door den heer de Kempenaer gesproken. Wij hadden dit relaas, bij ongelijkheid, om den naam van correspondent of te weten van het hoofd van de zaak aan tijd, overgenomen uit het Handelsblad, welks correspondent ditmaal niet nauwkeurig in zijne correspondentie schijnt te zijn geweest.

het, voorstellende soldaten in eene hinderlaag, de beenen tot boven de knieën in het water (het woneel valt eveneens in Holland voor); terwijl hun sergeant hun de volgende consigne geeft: »Het is uitdrukkelijk verboden te rooken, maar gij hebt het recht, om te gaan zitten.»

In het Journal de Bruxelles leest men: »Het is mij opmerkelijk, dat de Hollandsche landverhuizers (wier aantal dagelijks toeneemt) zich bij voorkeur te Antwerpen komen inschepen, met voorbijgang van Rotterdam. Laatsielijk nog namen zeventig Hollandsche families dien weg, om zich naar de Vereenigde Staten te begeven.» — Daarop spoort het Belgische blad zijne landgenooten aan, om deze voordeel-afwerpende voorkeur te behouden.

Ziedaar dus de Nederlandsche scheepvaart zelve verstoken van het overvoeren der ongelukkige Nederlanders, welke de druk der uitmergelende belastingen en de overdrachtszucht der regering uit het vaderland verdrijven? — en waarom? — waardoor anders dan door de eskale maatregelen dier regering!

Intusschen schijnt het mij niet zeer vleijend voor de landvaders, dat zoo veel landkinderen voor hunne zorg bedanken, en tot in het verwijderd Amerika hunne nijpende belastingen ontvlieden. Men verzekert dan ook, dat er eertlang een nieuw Volkstied zal worden uitgegeven, naardien het al zeldzamer en zeldzamer wordt een' Nederlander te vinden, die spreken, laat staan zingen kan, van den grond

»Waarop ons wiegje stond,
»Waar eens ons graf zal staan.»

De Nederlanders — dank zij de maakende energie hunner vertegenwoordigers — verkopen al meer en meer den grond

»waarop hun wiegje stond,»

ten einde althans een eigen graf te gaan zoeken, moge het ook in een ander werelddeel zijn.

In het goede land onzer vaders, zal er voor het gewone landkind, weldra, niet meer dan een meethoop, tot graf, overblijven.

alles zal hebben verslonden, en er in het goede land onzer vaders niet meer dan ambtenaren overblijven, hoe aullen dan de landvaders leven, wanneer er geen landkinderen meer zijn?

Het zal bijzonder grappig worden de Nederlandsche landvaders, allen in hunne mantels van Heil gehuld, door het landskinderlooze land te zien rondwandelen.

Hic ibat Simois; haec est Sigia talia;

Hic laer admissos terzunt Regem equos!

»Hier vloeide de stroom des galds; daar stond de

gapende schatkist;

»Hier schrikte de geboeide schrijver de vrije pen-

nen af!»

Terwijl de ministeriele bezetting, naar niet geavoueerde bladen der verscheidene Europese staten iedereen splinter ontwaren, in de republikeinsche organisatie, komt nu en dan ook een Noord-Amerikaansch blad eenen hals aanwijken in het belang-schap.

De avonturen van eene der beruchtste Parijsche lorettes, LOLLA MORVES, welke in de laatste dagen de Parijsche boulevarden, door de laatste deelen van de gaven, werden ook te zien, door weinig consideratie geschenken van eene dansouse van derden of vierden rang aan een der kleine Parijsche théâtres, welke, wegens hare spitszinnigheden, aan verschillende badplaatsen gewaerd werd, en een jaar geleden, in het schandaleuse proces DUFARREK welk eervol voorkwam, begrijpt JONATHAN niet, dat de »alterhoogste gunst' van eenen »allerdoorluchtigsten, grootmagtigsten koning' aan alles eene andere klare, een' anderen aard geeft. In de Parijsche Europese dagbladen lezende, dat Lolla Morve, »die, naar men weet, thans te München de »hoogste gunst geniet, uit wandelen gegaan zijde met een grooten bloedhond, lagchende toezag, hoe edit dier een paard aansiel, dat welk een eenen hals aanwijken met een hals stilstand, en daarop, verontwaardigd over de onbeschamtheid des karrmans, die haar verzocht haren hond terug te roe-

spek, den armen man met haren regenscherm zoo zhevig in het gesigt sloeg, dat het bloed hem nit smond en oogen liep," geliefde de dolle Jacobijn dene luimige invallen eener allerhoogst, allerdoorluchtigst, allergrootmagtigst begunstigde dansense niet grappig te vinden. Daarentegen vond hij het zeer natuurlijk, dat het volk zamenschool, de allerdoorluchtigst beschermede dame vervolgde en aan haar huis de glazen insloeg. Doch toen hij daarna vernam, dat de allergrootmagtigste favorite wegens hare onverschoonlijke mishandeling van dieren en menschen, niet terecht gesteld maar aan de regterlijke overheid was onttrokken geworden door haren allerdoorluchtigsten, grootmagtigsten beschermer, die haar, des nachts, onder militaire bedekking (zoo verwoed was het volk tegen de allerliefste dame) naar een zijner Instakolen liet overbrengen, — toen verlaten zijne al den eerbied voor het allerdoorluchtigst, grootmagtigst bon. plaisir; »nadaar," zeide hij, de voordeelen der autocratie! »naar de vruchten kent men den boom. In welken »der Europische staten hebben niet reeds vorstelijke »regenten der burgers vertrouwd? In welken der Eu- »ropische staten zijn niet aan het volk »allerhoogste" »voorbeelden van zedeloosheid gegeven? En welke »president deed dit in het vrije Amerika? Wien zou »het, in de Vereenigde Staten, mogelijk zijn, eens »LOLLA MONTES aan de gerechtigheid te onttrekken? »Ziedaar de vruchten van onbeperkte magt!"

Ik hoop, dat de furibond langage van den dollen republikein aan ons gesubsidiëerd, maar niet geavou- ceerd, blad, hetwelk de Gallicische moorden zoo glans- rijk verdedigde, ter oore moge komen, ten einde het eens luisterrijk belooft, dat koningen de bevoegdheid moeten hebben, om hunne matressen aan de gereg- tigheid te onttrekken.

De prins van Saxe-Coburg zeide, dat de spraak aan den mensch gegeven, om zijne gedachten te ver- mommen. Hij hadde er kunnen bijvoegen, dat de tijd aan de ministers gegeven was, om denzelven te ver- waken of te ontfuelsen. Ziedaar vijf maanden, dat onze Staten-Generaal (welke jaarlijks ruim twee tonnen gouds aan de natie kosten) vergaderd zijn, en wat hebben zij verrigt, of, liever, wat hebben zij verzuimd? De Kamer der Staten-Generaal gesloten waren, hadden de ministers behooren te zorgen, dat de Edelmogende Heeren onmiddellijk aan het werk konden gaan, hetzelfde onvertraagd voortzetten en ten einde brengen. Welnu, wat is er verrigt? wat zal er tot stand komen? — Om niet te gewagen van die Penelope's taak, het Wetboek van Strafrecht, dat bestemd schijnt, om ten eenwigen dage de vertegenwoordiging bezig te houden, en hetwelk dan nu ook ditmaal weder, natuurlijk zijne onge- rijmheden moest bevatten.

Waar is de wet op de verkiezing? Waarom werd het ongrondwettige Belgische handelsverdrag zoo laat voorgesteld? Waarom is de zeven-kinderen-wet zoo onaannemelijk voorgedragen? ... Alles ter ontfuelse- ling van tijd; — alles om weder tijddrang te kun- nen invoeren ter erlanging van ongevallige begroo- lingen; alles om, weder, lang beloofde wets-ontwer- pen »tot eens volgende" zitting te kunnen verschui- ven.

het far niente onder ministers. Even als de water- kanten zij slechts in zwaarte behoud. En aan zulke nistige wezens is Nederland en zijne toekomst vertrouwd. Hoe zult gij dit eenmaal verantwoorden, Edel Mo- gende Heeren, bewakers der gewetens, vertegenwoor- digers van Nederlands volk?

Hoe ver de slakkenpest in Nederland is doorge- drongen, kan al weder blijken uit het volgende staaltje. Er leeft te Rotterdam een eersaam bron- wer; PIETER TROMP. De man ziet zeer rood en heeft enorme oogen; doch deze waren tot nog toe de eeni- ge teekenen van extravagance, die men aan hem waarnam. Hij brauwde zijn bier in alle eer en dengd. Des zondags, na kerktijd, bouwde hij, uit nooten- dopen, schepjes voor zijn aankomend kroost, en waande zich dan admiraal, gelijk zijn beroemde naamgenoot uit de tijden onzer onvergetelijke repu- blik. Het was een zeer onschuldig tijdverdrif. Doch allengs werd het minder en minder onschuldig. Zij- ne eerste zonen hadden de noodwendige dopnamen der wederzijdsche grootvaders, eersaame kruidentiers en cargadoors, gekregen, en antwoordden op de namen van PIET en KOOS; de twee volgende, daarentegen, werden MAARTEN en HARPERT gedoopt, en nu eerst wer- den voor onzen admiraal de zondagen ware feestdagen. In plaats van nootendopen werden er nu klompen tot schepen gevormd, en de escaders liepen uit in den vijver van een theetuintje. Bij die uitspanningen, echter, werd geen thee gedronken; welk zeeman dronk ooit thee? Men dronk er bier; en welk bier! Porter en Ale. De Engelschman, die dat bier le- verde, en gaarne nog meer leveren wilde, insinu- eerde het oprigten van een Yacht-Club. Een Hol- lander zou gezegd hebben Jagt-vereening of Jagt- genootschap, het woord Jagt in allen geval met J apellende, als afkomende van jagen. De brewer, door het denkbeeld bekoord, verrukt, lette niet op de de on-Hollandsche benaming, had misschien zijne Hollandsche spelling reeds vergeten, en rustte niet afzekerend er een Yacht, (spreekt niet uit Ei-acht, maar Jagt) Club, opgetigt was. Zijn aanvankelijk doel was er zelf president van te wezen, maar ten dien aanzien had hij gerekend zonder den toen nog bloeienden FRANCISCUS FRITSIVS. Deze, namelijk, toenmaals de vraagbaak en het orakel der Rotterdam- mers, keurde het plan hoogstens goed en verklaarde, dat het der Rotterdam tot bedwigen roem zou gebrin- gen. Het werd de bescherming en het hooge praesi- dium genield werd, hetzij van Z. M. den koning. Hetzij van een van hoogstedelings doorlichtige zonen. Dit laatste geschiedde dan ook; een der prinsen nam het hooge praesidium der Yacht- (spreekt niet uit Ei-acht) Club aan en de brewer PIETER TROMP meet zich vergenoegen met het hooge vice-praesidium. Kort daarna stapte FRANCISCUS FRITSIVS op. Zijn geest, echter, was geen geest van rust; menige Rotterdam- mer wordt nu en dan nog verrast door een bezoek van wijlen zijn vertegenwoordiger. Een der zonen dien hij het meest affectioneert, is onze eersaame PIETER TROMP. Als vice-president wordt hij door den ex-president collega genoemd. »Collega! col- lega!" schalde het des nachts tusschen den 26sten en 27sten februari laatleden, den vice-Yachter in de kroon. »collega! ontwaak! ontwaak de luister!"

schappen behagen moge, zich te verwaardigen het ho- noraire lidmaatschap uwer Yacht- (men doe hen op- merken, dat hier niet Ei-acht moet worden uitgespro- ken) Club aan te nemen. Uwe Yacht-Club, wat men ook zegge, is zulke leden waardig. Hunne kloek- heid, hunne energie, hun beleid zullen volkomen beantwoorden aan wat men van uwe Yacht-club ver- wachten mag. Niet alleen dat: Dans les ames bien nées, La valeur n'attend pas le nombre des années: — maar er bestaan — in Nederlandschen zin — geene vor- stelijke kinderen; een prins WILLEM of een prins MAURITZ kunnen reeds uit hunnen tafelstoel legers aan- voeren, uit hunne luren vloten kommanderen!"

Bovendien PIETER TROMP ontwaakte, kleepte zich, ging in de Yacht-Club-vergadering, deed zijn voor- stel, en — FRANCISCUS FRITSIVS had gelijk — zijne Rotterdammers namen het bij acclamatie aan. Zoo even verneem ik, dat de Rotterdammers beslo- ten hebben den eersten telg, waarvan het H. K. H. de kroonprinses befragen mogt te bevallen, onmiddellijk te benoemen tot honorair Vader van hun Old-Men- House (oude-mannen-huis).

Ingezonden stukken.

Proeve van onderzoek naar den aard der koninklijke onschendbaarheid, naar aanleiding der brochure »Onschendbaarheid des konings," te 's Gravenhage bij de ERVEN DOORMAN, door mr. J. H. G. BOISSEVAIN; Utrecht, bij D. SCHELTEMA, 1847.

De onschendbaarheid des konings ge- handhaafd; Leiden, bij J. H. GEE- HARD & COMP., 1847.

Het was te verwachten, dat de vrije drukpers en ha- re teken den, door het bestuur in den kruistogt te- gen het vrije woord, hun toegeworpen handdoeken niet onopgevat in het strijdperk zouden laten rusten; en hoe waardig, hoe ijverig en hoe volhardend zij den strijd aanvaard en voortzetten hebben, is ge- bleken uit de duizend en één vertoogen, waaraan de vertegenwoordigers der natie en hare regten hat- ten de raadzaal des lands het swaard tegen de — met- vrome — kruisvaarders aangegord hebben en niet uit het strijdperk geweken zijn, dan omdat zij, — niet overwonnen, — maar overweldigd en overmand waren geworden. Dat is gebleken uit de duizend en één vertoogen in de bladen en tijdschriften en brochures, en dat blijkt weder op nieuw uit de beide hierboven vermeldde werkes, welke wij het der moeite over- waardig hebben geacht hier aan te kondigen en met welke inhoud wij ons lezende en het publiek eeniger- mate bekend wenschen te maken. Die koninkmaking thans, op dit tijdstip, schijnt gepast en tijdig, nu die kruistogt tegen de vrije pers, — de eerste is, die, hopen wij, tevens de laatste moge zijn, — binnen weinige dagen geëindigd en gesloten staat te worden. Gelijk uit den titel-zelfen van de eerste der beide brochures blijkt, stelt de schryver daarvan een onderzoek in naar den aard der koninklijke onschendbaarheid. Hij is daarbij niet gelukkig geweest door de, bij de ondervinding der laatste ver- loopene maanden geregtvaardigde, overzeeging, dat het begrip der ministeriële verantwoordelijkheid en der koninklijke onschendbaarheid nog zoo weinig wortel hier te lande geschoten heeft, en dat de wet- tie; immers het wettelijk beweren, tenzij hij niet eene wettelijke te verzeegende heerschheid van be- schuldiging en schier opzettelijke goddeloosheid is, dat het begrip in dezelfde mate klaar- heid en juistheid in de woorden onzer bevindman- nen, regts- en wetgeleerden niet doorgedrongen is en niet huisvest; wij althans, wij kunnen dat be- weren niet aannemen, zonder tevens aan te nemen, dat die berispinge kruisvaarders met eene ongeloo- felijke, onbegrijpelijkheid en verstandverhe- ringe opgetigt zijn. De goede trouw, nidaar, on- ses erchtens, wat er nog maar ophoeft, eene kleinigheid, maar keeren wij tot den heer BOISSEVAIN terug.

De tweede aanleiding tot het schrijven van de proeve gaf hem de uitkomst, — en het was iederdaad eene

komt, der beschre *Onschendbaarheid des konings*, van de hand van zekeren heer X., die de zere, onder beantwoording op een zoo eehendig pamflet wel zal gelieven op prijs te stellen.

De heer *MISSYAN* splitst zijne *Argeve* in IV deelen. Hij handelt:

- 1. Over het koningschap in het algemeen.
2. Over de onschendbaarheid des konings in het algemeen.

3. Over de onschendbaarheid van den constitutionelen of beperkten koning.

4. Over de gevolgen der koninklijke onschendbaarheid in constitutionele staten.

In het eerste deel doet de schrijver opmerken, hoe de geschiedenis in ieder tijdvak, in ieder werelddeel, onder de meest verschillende toestanden, ons het koningschap aanwijst en leert kennen als beheerschende de gansche wereldgeschiedenis. »Overal,» zegt hij, »waar de menschen zich tot eene maatschappij hebben zamengevoegd en niet als dieren in het wild de leges, vindt men, als regel, een vorst aan het hoofd derselve.» En het koningschap-zelf is, volgens hem en volgens de meest bevoegde autoriteiten op het staatsregtelijk gebied, niets anders dan de »verpersoonlijking van de wettige souvereiniteit, van dien redelijken, verlichten, regvaardigen, onpartijdigen wil, welke boven alle willen verheven is en daaruit zijn regt van heerschappij put.»

Aan het slot van dit eerste gedeelte, handelende over het koningschap, doet de schrijver opmerken, dat, daar er slechts ééne regvaardigheid en ééne waarheid is, en er alzo slechts ééne wettige souvereiniteit wil in de maatschappij bestaan kan en waarheid en regvaardigheid besondig dezelfde en onveranderlijk zijn, — dus ook het koningschap niet afhankelijk kan of mag wesen van de kansen des toevals of de gebeurtenissen der wereld; maar, daarheen geplaatst en verheven, ongeschonden moet blijven en ongeschonden, welke stormen ook rook aan den staatkundigen hemel loeijen mogen.

In het tweede deel van zijn geschrift wijst de heer *MISSYAN* op de noodzakelijkheid, de onschendbaarheid van de koninklijke onschendbaarheid in het algemeen en herinnert daarbij aan den tegenwoordig algemeen, tenzij alleen in de hoeden van willens en wetens blinde staatsmannen, gehuldigen regel: »de koning *K. N.* geen kwaad doen.» »Hoe» vraagt hij, »de koning zou de verpersoonlijking zijn van het eenzige, onveranderlijke regt en men zou aan nemen, dat hij onrecht doen, dwalen kon? »De koninklijke onschendbaarheid, — het gevolg en ontzetting van het oude koningschap *par la grace de Dieu*, — gewoonlijk uitgedrukt in het: »de koning *kan geen kwaad doen*, betekent niet, dat het individu, met de koninklijke waardigheid bekleed, aan menscheelijke zwakheid en failbaarheid wesen ontheten zijn; ook niet, dat de oefening van het koninklijk gezag geene dwaling toelaat; maar het betekent, daar, waar onrecht geschied is, handelde de koning niet; handelde niet de vertegenwoordiger van den wettigen souvereinen wil. Daarom zegt de heer *MISSYAN*: »men kan een koning niet onrecht doen, want de koning is de wettige souvereiniteit, die hij regt doet.»

Die aanvraag is alzo de sedelike kracht van het koningschap, de bemoeiden van de gehoorzaamheid der volken en een koning kan zoo min koning zijn en blijven zonder onschendbaarheid als de mensch kan blijven voortleven zonder lucht.

Het derde deel van de beschre *Onschendbaarheid des constitutionelen of beperkten konings*, vraagt hij: »wat bedoelen de constitutionen?» vraagt hij: »niet anders dan door het stellen van wettige bezorgen, dat koningen, koningen blijven.» »Daarom beoogen zij de oefening van het gezag des koningschaps aan overwaarderen men, maar; zij ontrenten aan de constitutionele regeremagt hare onschendbaarheid en onveranderlijkheid, maar woechten daarom te meer die onschendbaarheid van den persoon des konings. In de beperkten monarchie is de persoon des konings onschendbaar; maar het koninklijk gezag is aan banden gelegd, onder teneigst gesteld, onderwerpen aan verantwoordelijkheid.

Na alzo in de drie eerste gedeelten zijner beschre te hebben bejogt, dat de onschendbaarheid des konings een noodwendig uitvloeisel is van den aard des koningschaps;

dat de absolute koning, zoowel voor zijn persoon als zijne regeremagt, regters die eigenschap bezit; dat, echter, in constitutionele rijken die koninklijke regeremagt beperkt en aan verantwoordelijkheid onderworpen zijnde, alleen de persoon, des konings onschendbaar zijken, wijst de schrijver, in het vierde en laatste gedeelte van zijn geschrift de gevolgen der koninklijke onschendbaarheid in constitutionele staten aan. En deze gevolgen zijn, volgens hem:

1. De noodzakelijkheid van eene geheele en volledige afscheiding der koninklijke regeremagt van den persoon des konings.

2. De onvernijdelijkheid van ministeriële verantwoordelijkheid voor alle handelingen der koninklijke regeremagt.

3. De ministers zijn verantwoordelijk, uit eigen hoofde, voor hante eigene handelingen en nemen, geenszins nit kracht eener zoogenamde fictie, de verantwoordelijkheid des konings over.

4. Koninklijke onschendbaarheid en ministeriële verantwoordelijkheid zijn twee geheel van elkander onafhankelijke zaken. De koning is evenmin onschendbaar, omdat de ministers verantwoordelijk zijn, als de ministers verantwoordelijk zijn, omdat de koning onschendbaar is.

5. De ministers zijn geheel en al voor de oefening der koninklijke regeremagt verantwoordelijk; niet kleeft die verantwoordelijkheid half op den koning, half op zijne dienaren, gelijk de schrijver van de *Onschendbaarheid des konings* wil diets gemaakt hebben.

6. Het opdeelen over niet ééne daad van koninklijke magts-oefening kan den persoon des konings treffen.

Ziedaar den korten inhoud en de strekking van dit geschrift.

Wij houden ons overtuigd, dat de schrijver menig licht voor menig schemerend oog heeft ontfoken op het gebied van ons staatsregt, en wij meenen volkomen gerechtigd te zijn, het belangrijke werkje aan de lezing en aandachtige overweging van allen te mogen aanbevelen, die prijs stellen op de ontwikkeling der ware constitutionele beginselen en begrippen en den kruislagt leges, de vrije pers niet met onverschilligheid hebben gadeslagen en gevolgd.

Het tweede hierboven vermelde werkje is, gelijk de titel zulke aanwijst, gewijd aan de handhaving der onschendbaarheid des konings en schijnt, gelijk het werkje des heeren *MISSYAN*, mede hoofdzakelijk geschreven te zijn naar aanleiding van en ter wederlegging van het *Blagische* »prulschrift,» gelijk het *Handelsblad* het noemde, »de onschendbaarheid des konings,» te huis behoorende bij de *XXV* noemer.

Wij hebben ook dit geschrift met de meeste belangstelling en voldoening gelezen. Het is met duidelijkheid, warmte en grondige beoogwijze geschreven. Grootendeels en hoofdzakelijk vindt men in hetzelfde terug, wat wij in het werkje des heeren *MISSYAN* geschreven vonden en dit natuurlijk nit hoofde der groote overeenkomst en gelijkheid van het onderwerp; dit is dan ook de reden, waarom wij in geene hpedygeriger beschouwing van deze beschre treden. De schrijver onderscheidt doorgaande vooral tusschen staatkundige en strafregtelijke ministeriële verantwoordelijkheid.

Hij zegt daarentrent aan het einde van zijn geschrift:

»De slotsom onzer beschre is, dat men de staatkundige verantwoordelijkheid der ministers onderscheiden moet van de strafregtelijke, en dat, indien de grondwet de verantwoordelijkheid over deene, wij wijst over geene. Wanneer men dus zich een juist denkbeeld wil vormen van die staatkundige verantwoordelijkheid, moet men den aard en het wesen van den bestaenden regeringsvorm nagaan, ten einde daaruit de beginselen af te leiden, die te dien aanzien gelden moeten. Allen zijn geene andere dan die in alle constitutionele monarchieën aangenomen zijn, namelijk: dat de gewone ministeriële verantwoordelijkheid niet voor het regeringsregt, dat ons hant gevolgd wordt, en welk hanner hant boven verstaatkunde, welke hij in het bestaende van zijn departement in acht neemt. Moget de gewone staatsregts-beginselen, in beide

werkjes blootgelegd en aangedrongen, zeklang regeviaren, om nimmermeer miakend en op zijde geschoven te worden!

Aan den heer minister van financiën.

Bij de Hde afdeeling der wet van den 9den mei 1846, Staatsblad n. 24, zijn de regten op pensioen van alle bestaende ambtenaren, weduwen, weesen, verzekerd, niettegenstaande overgang op het rijk van de verplichting tot derzelve voldoening.

Bij uitbetaling ten laste van het algemeen burgerlijk pensioen-fonds werd nooit iets gekort.

Met leadwezen hebben adressanten ondervonden; dat nu een kwart percent wordt ingehouden voor leges, bedragende over al de gepensioneerden, het niet onwaardig sommetje van zeventien honderd gulden; bestemt (zoo adressanten het woord leges goed begrijpen) tot koffijhuis-geld voor pensisten, groot en klein, bij de hoofd-administratie.

Adressanten van het *Blagische* »prulschrift» aandacht op deze, misschien buiten weten Zijner Excellentie geschiedende, korting te vestigen, met verzoek te bevelen, dat geen leges meer worden ingehouden.

Q. F.

Enige gepensioneerden.

Aan de Ed. Mogende Heeren Staten-Generaal.

Reeds meermalen hebben de Ed. Mog. Heeren de stem verheven tegen de korting van leges.

Nog kortelings las men in het *Handelsblad* de vraag, »of de leges wel eens op het budget komen?» — waar men ze dan ook niet vindt.

Leges, in het algemeen, zijn onder de vorige regering uitgedacht, om aan de staatskas te vermoeten en toch met een kleiner budget voor den dag te komen; dit moest nu ophouden na zoo veel vermindering van personeel, waardoor het nu koffijhuis-geld is, daar het budget luttel minder belooft aan wedden.

Maar vooral komt ten opzichte van leges op pensioen in aanmerking het vermelde in bovenstaand rekwest, en (om in zoo ver met een vertegenwoordiger te spreken) dat de *Blagische* »prulschrift» »DE STAAT LEVEDE WEDUWEN EN WEEZEN, WAARVAN »NAGENOG DE HELFT SLECHTS VIER HONDERD GULDEN EN »MINDER GENIET,» (1) — dat door deze leges zeer wordt gedrukt, om niet te spreken van zegel, enz. waartegen »de konings bestuit zonderling klinkt, dat de »attentien een paar centen kosten.»

Redenen waarom adressanten de Ed. Mog. Heeren smeecken, bovenstaand rekwest te appunieren.

Q. F.

Maart 1847. Enige gepensioneerden.

(1) Zie *Staats-Courant*, n. 118, 1842, p. 3.

Advertentiën.

+++ Het GEMEENTE-BESTUUR VAN EPE wil op Woensdagen den 24sten Maart en den 7den April 1847, beide op woensdags om 10 uur, ten huize van *H. J. J. J.*, te Epe, onder approbatie, bij uitet en teestag, publiek verkopen:

Ongeveer 100 Buiders HEIDEGROND, in gezegde Gemeente, zeef geschikt tot ONTGINNING en het aanleggen van DENNENBOSSOMEN.

Inlichtingen zijn te bekomen, in persoon of bij franco-brieven, bij den Burgemeester der Gemeente Epe.

+++ Het *Blagische* »prulschrift» is nu VERVULLEN met den Onderscheeken de, op de St. Jansplaats te Arnhem, is eene groote partij VENSTERGLAS ontvangen, tegen solide en vaste prijzen. F. VAN GORUM.

Boekprijzen.

Nijmegen, 15 maart 1847.

Twee vond heden tot vorige prijzen minder bejogt. Men heeft f 15.25 a f 18.50 besteed. — *Blagische* »prulschrift» werd door schaarschheid van f 12.50 a f 13.50. — *Blagische* »prulschrift» Bockweit f 10 a f 10.50 bejogt. — *Blagische* »prulschrift» f 8.75 a f 9.50. — *Blagische* »prulschrift» ging goed af: f 3.50 a f 5. — *Blagische* »prulschrift» f 12.50.

Waterhoogts te Arnhem.

Den 16 Maart 1847. Palm 3 Duim regv. O. B. gev. 3 D. Te Arnhem, bij G. A. THIEME, Boekdrukker.